

occasionalis damnorum inde secutorum. Idem dicit de deferente cadaver ante domum alterius, n. 26. Et de ebrio, etiamsi ebrietas non fuerit culpabilis, n. 29. Occidens aliquem iusta morte mox occidendum, ex iustitia teneri videtur ad damna, n. 32. Vere autem tenentur rixantes, expositi n. 36.

RESPONSIO AUCTORIS.

Si omnia in allegatis numeris a me tradita attente perpendantur, solida ratione et auctoritate suffulta reperientur: imo ab aliquibus in laxioribus terminis defenduntur, ut est eruditus compertam. Nec absolute verum est, ut prætenit theologus, quod ad restitutionem teneantur rixantes, expositi sub n. 36, ut videre est n. 37 sequent. in quo patet, quid dicendum ad subiectam notam theologi sub eodem n. 37. * Atqui mihi, bona Ferraris venia, quæ ab eodem numeris indicatis tradita sunt, nec solida ratione, nec firma auctoritate mihi videntur, ut ab ipso proponuntur. Itaque assentior auctoribus additionum ad theol. P. Cuniliati, qui, *loc. cit.*, pag. 443 seq. scribunt: « Observandum... 1, cum Petro Colet, tract. *De just.*, cap. 4, *De restit. in particul.*, art. 2, sect. 1, in resp. ad Q. 10, eum qui interficit hominem paulo post moriturum ex infirmitate, vel iuste a iudice morti tradendum, non teneri ad restitutionem, nisi pro lucris cessantibus secundum breve illud tempus, quo supervicturus erat, cum occisor non sit tunc causa, nisi modici illius damni. Secus vero sentiendum foret, si ille ab alio iniuste necandus erat. In tali casu profecto ad integram astringeretur restitutionem faciendam. Observandum 2 eum, qui aliquem vulneravit, qui paulo post non ob vulnus, sed ob aliam causam ex vulnere nullatenus promanantem e vita excessit, sola, quæ ex vulnere usque ad diem mortis emergerunt, damna resarcire debere; cum horum duntaxat causa extiterit. Quod si iam vulnerator cum vulnerato de certa summa transegisset, standum esset conventioni, ut quæ in incertum peracta sit. Idem est, si vulnerator a iudice ad certam summam condemnatus fuerit. Petrus vulneratus a Paulo vulnere minime lethali, negligentia chirurgi moritur, Paulus damna hæredibus compensare tenetur, non quæ mortem, sed quæ vulnus duntaxat consequuntur. Si tamen Petrus ex accepto vulnere moritur, quia non est inventus chirurgus, qui vulnus sanaret, Paulus vulnerator ad restituenda damna, quæ ex ipsa morte hæredibus obvenerunt, astringitur. »

24. Excipe tamen, nisi homicida aliquid peculiare fecerit moraliter, efficaciter influens in imputationem faciendam innocenti, ut si, ipso invito, vel inscio, ipsius vestibus se induisset, vel usus fuisset ejus gladio, quem adhuc sanguinolentum reposuisset in ejus vaginam, et per hoc ipse innocens fuerit habitus ut verus homicida: tunc enim supradictus committens sic malitiose homicidium tenetur ad integram resti-

tutionem damni causati ipsi innocenti per talem iniquam et malitiosam fraudem, quia malitia, fraus et dolus nemini debent patrocinium impertiri, cap. *Sedes 15*, et c. *Ex tenore 16*, De rescriptis, cap. *Ex litteris 2*, De dolo et contumacia, cap. *Tuæ 12*, De clericis non resident., l. *In fundo*, ff. *De rei vindicat.*, l. *Cum his*, ff. *De transactionib.*, l. *Si legatarias*, cod. *De legatis*, cum similibus.

25. Sic per eandem rationem et eadem jura tenetur ad restitutionem, qui cadaver occisi ponit ante domum, vel sepelit in horto innocentis, ut ipsi imputetur homicidium, et ideo patitur damnum. Per fraudem enim videtur inducere innocentem ad tale damnum, unde sicuti ex dictis sub verb. *IMPEDIENS*, qui per fraudem aliquem impedit a consecutione boni, tenetur ad restitutionem et compensationem, ita multo magis qui per fraudem inducit in aliquod damnum. Sanchez, lib. 1, *Consil.*, cap. 5, dub. 5, n. 72; Sporer, *loc. cit.*, n. 201; Molina, tom. IV, tract. 2, disp. 86; Rebell., part. 1, lib. III, cap. 11; Felix Potestas, tom. 1, part. II, n. 2104, et alii passim. (26. Si tamen occisor cadaver occisi longe a domo deferat et reponat juxta domum innocentis, non ex intentione, ut homicidium imputetur innocenti, sed solum ut amoveat a se omne iudicium et occasionem inquirendi. Lugo, disput. 8, n. 84; Tamburin., lib. VI, cap. 4, § 1, n. 5; Sporer, *loc. cit.*, et alii dicunt non teneri ad restitutionem, quia non videtur in tali casu moraliter positive influxisse in imputationem, quia illa non est prudens causa, sed occasio levis inquirendi contra talem innocentem, si alia adminicula non occurrant; potuit enim homo alibi vulneratus lethalter, et longius progressus casu ibi mori, ut non semel in dies accidit.

27. Intendens occidere solummodo feram, et adhibita debita cautela, ac diligentia per errorem, ac ignorantiam invincibilem occidens hominem, quem invincibiliter credidit esse feram, non tenetur ad ullam restitutionem, quia homicidium est ei simpliciter involuntarium saltem negative: secus autem esset, si occisor non adhibuisset debitam cautelam ac diligentiam. *Communis*, textu expresso in cap. *Si culpa 9*, De injuriis et damno dato.

28. Qui certo sciens ibi esse hominem, et credens esse Caium suum inimicum occidit Titium alioquin non occisurus, tenetur ad restitutionem, quia licet talis sufficienter caverit occisionem Titii, non tamen cavet, sed omnino voluit occisionem hominis ut sic, cum certus fuerit ibi esse hominem, adeoque occisio illa fuit iniusta in hominem quemcumque attigerit, et consequenter injuriosa Titio, et obnoxia restitutioni. *Communis* per text. in l. *Eum qui nocentem 18*, § 3, ibi: « Si injuria mihi fiat ab eo, cum sim ignotus, aut si quis putet me Lucium Titium esse, cum sim Caius Sejus, prævalet quod principale est, injuriam eum mihi facere velle, nam certus ego sum, licet

ille putet me alium esse, quam sim, et ideo injuriarum habeo actionem. »

29. Ebrius alium occidens, si ebrietas non fuit culpabilis et voluntaria, vel si fuit talis, homicidium tamen non prævidit, seu omnem diligentiam debitam adhibuit ad ipsum cavendum, non tenetur ad restitutionem: tenetur autem, si prævidit, et non cavet. *Communis* per text. in c. *Si culpa 9*, De injuriis et damno dato.

30. Vulnerans iniuste alium vulnere non lethali, ad restitutionem tenetur, si occasione talis vulneris, quamvis de se non lethalis, alius morbus, vel inflammatio suborta mortem inferat vulnerato, quia quod est causa causæ, est etiam causa causati, arg. cap. *Presbyterum 7*, et c. *Ad audientiam 12*, De homicid., l. *Manumissiones 4*, ff. *De justitia et jure*. Sic communis doctorum.

31. Si autem vulneratus vulnere non lethali postea perierit, non ratione vulneris per se, sed solum per accidens, ex propria negligentia et incuria, seu ex imperitia medici vel chirurgi, vulnerans tenebitur solum ad restitutionem damni causati vivo pro vulnere, non autem ad restitutionem damni causati mortuo, seu ejus hæredibus pro homicidio; cum ipsum homicidium nec indirecte, et in causa voluntarium ipsi imputari possit. *Communis*, textu expresso in l. *Qui occidit 30*, § 4, ff. *ad legem Aquiliam*, ibi: « Si vulneratus . . . non mortifere, negligentia autem perierit, de vulnerato actio erit, non de occiso. »

32. Occidens hominem quem certo scit paulo post iusta morte occidendum, non tenetur ad restitutionem. In tali enim casu non infert ei grave damnum in bonis fortunæ. La Croix, lib. III, part. II, n. 308, cum Navarr., Vasquez, Bonacina ibi citatis, et alii passim. (33. Occidens autem hominem quem certo scit paulo post iniuste occidendum a latrone, mandatario et hujusmodi, tenetur ad restitutionem, quia prior occidens intulit ei iniuste grave damnum. *Vide dicta*, art. 1, num. 22 et 42.

34. Si Paulus initium et causa fuit rixæ cum Petro per sola verba contumeliosa, et ideo ab ipso Petro excandescente occidatur, tenetur Petrus ad restitutionem, quia sola verbalis contumelia non dat jus ad occidendum; unde cum talis occisio sit contra justitiam, obligat ad restitutionem. *Communis* cum Molina disp. 81, n. 3; Lessio, lib. II, c. 6, n. 137; Sporer, *loc. cit.*, n. 194. (35. Si autem Petrus verbis contumeliosus affectus a Paulo vellet ipsum Paulum occidere, posset Paulus licite se defendere, et cum moderamine inculpatae tutelæ ipsum Petrum tanquam jam injustum aggressorem etiam occidere, quando non ei suppetat alius modus se defendendi. Sporer, *loc. cit.*; Tambur., lib. VI, c. 4, § 3, num.

Nota Romani theologi.

(161) Videtur hoc casu irregularitatem contra Ferrar. VI.

17; La Croix, *loco cit.*, num. 300, et alii.

36. Si duobus rixantibus et strictis gladiis pugnantibus, alii sua sponte accurrant, et horum unus alterum occidat, vel ab altero occidatur: tunc ipsi duo principales rixantes et pugnantes ad nullam tenentur restitutionem cum tale homicidium nullo modo intendat, nec in se, nec in sua causa; sola enim eorum pugna non est causa, nisi valde remota, ut alii accurrant, pugnent vel occidantur, cum ipsi sua sponte accurrerint. *Communis*.

37. Si autem unus ex duobus rixantibus alios amicos, seu conjunctos in sui adiutorium vocarit et excitarit, et unus ex his postea occidatur, Suarez, *De censuris*, disp. 44, sect. 3, n. 26; Avila, *De censuris*, p. 7, disp. 6, sect. 2, dub. 5, conclus. 4; Navarr., Coninch, Petrus Corucio, Sayrus, Villalobos et Diana apud card. de Lugo, disp. 11, n. 57, videntur supponere esse ipsi excitanti imputandum tale homicidium; dicunt enim evadere irregularem illum, qui consilio, vel aliter induxit Titium ut Caium occidat, si ea occasione Titius occidatur ab ipso Caio, quia per ipsum consilium, seu suasionem fuit causa occisionis et damni. Vasq. tamen in 1, 2, disp. 100, n. 45; Turrian., *De censuris*, lib. IX, disp. 63, dub. 4; Gaspar., Hurlad., disp. 2, *De irregularit. difficult.* 6, n. 2, loquentes de irregularitate tenent contrariam sententiam, quam Lugo, *loco cit.*, n. 58, loquens in terminis de restitutione ob homicidium, dicit esse sibi satis probabilem, idemque docent Tambur., *loc. cit.*, n. 19; La Croix, *loc. cit.*, n. 309, et alii. Et eorum ratio est quia, quamvis sic suadens et excitans peccat contra charitatem, tamen non peccat contra justitiam cum nec vi, nec fraude aut dolo coegerit ipsum occisum ad subeundum tale periculum mortis, sed sola suasionem et precationem, cui ipse occisus omnino consensit. Scienti enim et volenti, seu consentienti non fit injuria, cap. *Scienti 27*, De regul. juris in 6, l. *Nemo 145*, ff. *De divers. regul. juris* (161).

38. Si quis a mandatariis requisitus ostendat domum Caii, qui inde fuit ab illis occisus, si sine coactione, et sine gravi mortis timore id fecit, tenetur ad restitutionem: non tenetur autem, si id fecit coactus, et ratione gravis metus mortis sibi alias indictæ. Diana, part. VI, tract. 1, resol. 63; Tambur., lib. VI, c. 4, § 4, num. 3; Felix Potestas, *loc. cit.*, num. 2108, et alii passim.

39. Homicida in rigore juris non liberatur ab obligatione restituendi damna temporalia ex homicidio secuta, quamvis a magistratu capite plectatur, seu extremo supplicio afficiatur. Sic tenent innumerati doctores, tum ex antiquis, tum ex recentioribus quos referunt et sequuntur Sanchez, l. 1 Const., c. 4, dub. 6; Mol., disp. 84, n. 8; Lessius, dub. 22; Vasquez, *De rest.*, c. 2, § 3,

here, et ad damna teneri; suasor enim delicti et executor, pari poena puniuntur. Vid. *Ad Cas.*, v. *IRREG.*

dub. 3; Navarr., c. 15, num. 25; Sporer, *loc. cit.*, num. 236, ubi dicit id tenere doctores communiter; Tamb., *l. cit.*, n. 14; Busemb., lib. III, p. II, *De restitutione*, c. 2, dub. 6, art. 3, n. 10; Henno, tom. II, tract. 1, disp. 9, q. 7, concl. 2, resol. 3; Felix Potestas, *loc. cit.*, n. 2107, et alii passim. Et ratio est quia homicida per talem capitalem mortem seu extremum supplicium satisfacit quidem justitiæ publicæ et vindictivæ, non autem commutativæ, quam læsit alterum occidendo; unde adhuc remanet facienda restitutio hæredibus proximis occisi, cum damna privata ob publicam punitionem non resarciantur. Tum quia sicuti fur non excusatur ab obligatione restituendi, quamvis capite plectatur, ita nec excusatur homicida ab obligatione restituendi damna injuste illata, cum non minus teneatur restituere homicida pro homicidio, quam fur pro furtis.

(40. Notanter autem dicitur *in rigore juris*, quia practice loquendo excusantur tales homicidæ ab ejusmodi restitutione, eo quod ii, quibus restituendum erat, vel contenti sint talionis pœna illata, vel non curent de tali restitutione, maxime si sint nobiles et divites, et ad eorum instantiam iudex ad talem mortem condemnaverit homicidam; isti enim videntur eo ipso omnes alias satisfactiones remittere; tum quia ea damna sunt necessario conjuncta cum morte occisi, suntque magna causa aggravans homicidium. Unde iudex in sententia ferenda præsumitur considerasse utrumque, scilicet mortem occisi, et damna consequentia: ideoque lata contra homicidam sententia mortis capitalis, tanquam definitiva totius causæ, nulla facta mentione compensationis vel restitutionis damnorum, censetur una cum morte omnem prorsus obligationem rei absolvisse, et sic non tantum reipublicæ, sed etiam parti læsæ satisfecisse. Sic tenent Sotus, et alii apud Lessium *cit. dub. 22*, n. 119, qui etiam dicit hanc sententiam esse vere probabilem et consentaneam æquitati, et ita fere habere usum, ut hæredes occisi pœnæ talionis censeantur acquiescere, et injuria illa videatur sic esse compensata, et sic etiam docent plures alii citati a Lugo, disp. 11, num. 49; Tamb., *loc. cit.*, § 3, n. 15; noster Marchant., tom. II, tr. 6, tit. 1, quæst. 5, dub. 2; Sporer, *loco cit.*, n. 236; Felix Potestas, *l. c.*, ubi dicit hæredibus occisi divitibus non esse resarcienda damna, quia isti solent esse contenti pœna capitali occisori inflata, et id insuper docet ipsemet Scotus, in 4, dist. 15, q. 3, secutus ab aliis, quia homicida sufficienter satis fecit tolerando pœnam capitalem.* His subscribit Daniel Concina, licet non generatim. Sic enim habet, *loc. cit.*, num. 3, pag. 33: « Si homicida pœnam luerit talionis, nulli restitutioni obnoxii forent hæredes, quia pœna mortis inflata, omnia remissa censentur: et ita communis obtinet consuetudo. Si alicubi oppositus rationabilis mos vigeat, servandus est. »

41. Damna secuta ex homicidio sunt

compensanda et restituenda solis hæredibus proximi occisi, scilicet filiis, uxori et parentibus ita damnificatis. Sic communis doctorum cum Lessio, *l. cit.*, cap. 9, dub. 29, n. 155; Sporer., *loc. cit.*, num. 230; La Croix, *loc. c.*, n. 310; Molina, Layman, Marchant, Salonio, Arragonio, Lugo, Corduba, Ledesma, Soto, Angles, et alii passim contra paucos alios. Et ratio est, quia obligatio et finis restitutionis est compensare damna injuste illata alteri in bonis propriis, vel sibi ex justitia debitis; solis autem dictis proximis occisi hæredibus inferuntur injuste ista damna in bonis propriis, et sibi ex justitia debitis, cum eos solos ex justitia in necessitate positos alere teneretur occisus, ex quo adeo stricte sint ipsi conjuncti, ut moraliter una semper persona censi debeant cum illo; quod non verificatur in aliis hæredibus, eo quod censeantur esse velut extranei se remote habentes, et per accidens damna illa patientes, cum occisus, non ex justitia, sed solum ex charitate ipsos aleret.

(42. Sunt tamen talia damna probabilis compensanda etiam fratribus et sororibus occisi, si ipse occisus eos per sententiam iudicis tenebatur alere, quia jam habebant jus ad illa alimenta, quæ ab ipso occiso vigore judicialis sententiæ de justitia acceperunt. Ita Lopez 1 par. *Instructor. novi*, cap. 72; Sanchez, dict. cap. 4, dub. 3, et alii plures.

(43. Item probabilis talia damna compensanda sunt etiam creditoribus occisi, quia occisus strictiori obligatione justitiæ tenebatur suis creditoribus, quam ipsis hæredibus necessariis, cum his alimenta et hæreditas non præstentur, nisi deducto ære alieno; adeoque si homicida tenetur talia damna compensare dictis hæredibus necessariis, a fortiori tenebitur de rigore juris compensare occisi creditoribus. Sic Molina, tract. 3, disp. 83, num. 8; Layman, *loc. cit.*, cap. 6, n. 4; Sporer, *loc. cit.*, num. 230, et multi alii; quamvis Layman, et Sporer, *l. cit.*, notent id in praxi non observari, unde contrarium absolute docent Lessius, *loco cit.*, dub. 26, num. 151; Diana, par. v, tr. 3, resolut. 37, et plures alii apud ipsos.

(44. Item probabilis damna secuta ex homicidio sunt compensanda et restituenda etiam aliis remotis hæredibus et extraneis, imo et pauperibus compensandæ sunt elemosynæ, quas occisus illis elargiri solebat, si homicida, animo illis nocendi, ipsam occidit. Ita tenent Sotus, Navar., Adrian., Panormit., Roselli, Vasquez, Turrian et alii apud Lugo, dict. disp. 11, num. 74, qui eos sequitur, *ibid.*, num. 77; Busemb., *loc. cit.*, num. 11, cum aliis ibi citatis; Potestas, *loc. cit.*, num. 2106; Illsung., tom. IV, d. 4, num. 74, et alii. Malitia enim, fraus et dolus nemini patrocinari debent, cap. *Ex litteris 2*, De dolo et contumacia, cap. *Sedes 15*, et cap. *Ex tenore 16*, De rescriptis; cap. *Tua 12*, De clericis non residentibus, leg. *In fundo*, ff. *De rei vindicat.*, leg. *Cum hi*, ff. *De transactionibus*, l. *Si legatarius*, cod. *De*

egatis, cum similibus.* Quæ hoc, et superiori numero auctor noster ut *probabiliora* docuit, alii ut certa docent. Vide Antoine *De justitia et jure*, cap. 2, quæst. 16; Cuniliati, *l. c.*, num. 4 et 5, et alios.*

(45. Obligatio homicidæ ad restituendum pro damnis illatis ex tali homicidio transit ad ejus hæredes juxta vires hæreditatis, quando ipsemet non fecerat. *Communis*. Est enim illud debitum et onus reale, cui hæredes succedunt, sicuti et succedunt hæreditati, cum res transeat cum suo onere, l. *Alienatio*, ff. *Contrah. emptio*, l. *Pompeius*, § *Cum quis*, ff. *De acquir. possess.*, l. *Via constit.*, § *Quicunque*, ff. *De servit. urb. præd.*, l. 1, § fin. et l. seq., ff. *Si serv. vindic.*, l. *Fiscus*, De jure fisci, Clement. *De casibus*.

(46. Si vulneratus ante mortem remittat percussori seu homicidæ omne damnum reale præteritum, præsens et futurum, tunc valde probabile est quod nec ipse homicida, nec in suo defectu ejus hæredes teneantur ad ullam restitutionem faciendam hæredibus etiam necessariis ipsius occisi. Busemb., *loc. cit.*, art. 3; Lessius, *cit. c. dub. 26*, n. 158; Molina, disp. 81, num. 4 et 5; Sanchez *loc. cit.*, dub. 12, num. 5; Salonius, quæst. 63, art. 2, controvers. 9; Henno, *loc. cit.*, qu. 7, conclus. 3, Petes 1, Bannes, aliisque citatis; Diana, part. v, tractat. 4, resol. 58; Tamb., lib. vi, cap. 4, § 10. Et ratio est, quia sicuti moriturus poterat cedere homicidæ alia jura, ita et illa, et consequenter onus restituendi extinguere; tum quia quidquid debetur illis hæredibus, totum debetur eis dependenter a voluntate morituri, adeoque non fit eis injuria, nisi quatenus fit contra occisi voluntatem, et consequenter si moriturus totum condonavit, nulla contra ejus voluntatem remanet homicidæ, seu ejus hæredibus, obligatio justitiæ de facienda aliqua restitutione.

(47. Contrariam tamen sententiam adhuc tanquam probabilioram docent Lugo, disp. 11, sect. 3, num. 63; Sporer., *loc. cit.*, num. 235; La Croix, *loco cit.*, n. 310; Illsung., tom. IV, d. 3, num. 83; Fel. Pot., *loc. cit.*, n. 2112; Tanner., qu. 6, dub. 4, et alii. Et ratio est, quia remissio a morituro facta habet quidem locum in damnis præteritis usque ad ejus mortem, at minime in damnis sequentibus; moriturus enim, licet possit remittere totum jus suum quoad compensationem sibi debitam pro damnis sibi illatis ante suam mortem, non potest tamen remittere jus alienum quoad compensationem suis necessariis hæredibus debitam pro damnis eis subsecutis post ejus mortem; hoc enim jus non pertinet ad occisum, sed immediate ad ejus hæredes necessarios, quibus occisus de jure et justitia tenebatur necessaria ad vitam sustentationem providere et præstare; adeoque cum ex ejus occisione dicti hæredes damnum proprium patiantur, jus proprium acquirunt ad compensationem sibi faciendam ab homicida, et consequenter, non obstante remissione totali et facta a morituro, tenetur homicida,

et ejus defectu, ipsius hæredes ad compensanda damna dictis hæredibus subsecuta, cum hæc, ut patet, sint damna propria ipsorum hæredum, et non damna occisi.* Hanc sententiam tanquam unice sequendam tulerunt Cuniliati, *loc. cit.*, n. 3, et Concina in compendio theologiæ christianæ lib. ix, *De restitut.*, cap. 5, num. 8, scribens: « Si vulneratus dominus absolutus sit, et antequam decedat, remittat una cum injuria sibi illata, etiam damna resarcienda, liber occisor est a restitutione. Cæterum licet vulneratus astringatur remittere omnem injuriam sibi illatam, et diligere suum vulneratorem, non tamen obligatus est dimittere damna inde emergentia; imo si uxor, si filii, nepotes vel parentes graviter indigerent, peccaret contra charitatem, si cum tanto istorum dispendio et detrimento expensas et damna condonaret. » Confer Antoine, *loc. cit.*, quæst. 15, in not. post responsionem 1.*

(48. Item tenetur homicida compensare damna hæredibus subsecuta, quamvis a supremo principe patrati homicidii plenissimam obtinuerit remissionem, quia princeps præcise intendit condonare injuriam reipublicæ factam, et non damna hæredibus necessariis subsecuta. Henno, *loc. cit.*, Petes 3, et alii passim.

ARTICULUS III.

Quid, cui et quando sit restituendum?

SUMMARY.

1. Ex justitia commutativa id et tantum est restituendum, quod et quantum ablatum vel damnificatum est. — 2. Generaliter per se loquendo restituenda est eadem res in individuo, si adhuc exstet. — 3. Si eadem res non amplius exstet, faciendæ est restitutio in æquivalenti. — 4. Quid restituere debeat possessor bonæ vel malæ fidei? *remissive*. — 5. Quid restituere debeat commodatarius? *remissive*. — 6. Quid restituere debeat conductor et locator? *remissive*. — 7. Quid restituere debeat mutuatarius? *remissive*. — 8. Quid restituere debeat emptor et venditor? *remissive*. — 9. Quid restituere debeat emphyteuta? *remissive*. — 10. Quid restituere debeat lusor? *remissive*. — 11. Quid restituendum sit in rerum occupatione, alluvione, specificatione, accessione, confusione, commistione et fructuum perceptione? *remissive*. — 12. Alia ad rem, *remissive*. — 13. Accepta ob actionem malam, seu peccaminosam jam positam, non sunt de jure naturæ restituenda, ad num. 16. — 17. Promissio seu conventio de danda alicui certa pecuniæ summa, ut aliqua actio turpis ac peccaminosa perpetraretur, nullam habet neque ante, neque post perpetrationem talis actionis turpis et peccaminosæ, vim obligandi; unde sic promittens nihil tenetur restituere promissario. Et adducuntur ad id jura canonica, ad n. 25. — 24. Femina recipiens munera ab amasio sibi liberaliter oblata ex cognita ejus libidinosa intentione, quamvis graviter peccet, etsi ipsa nihil mali intendat, cum sic foveat ejus impurum amorem ac desiderium, et spem copulæ aliquando obtinendæ, tamen si nullum pactum explicitum aut implicitum intercessit, non tenetur restituere, sed licite retinere potest, ad n. 25. — 26. Accipiens pecuniam a dæmone, si sciat quod dæmon eam furatus sit alicui, ut sibi daret, tenetur restituere; si autem nesciat, spectato jure naturæ, potest ipsam retinere; de jure autem positivo ci-